

گفت‌وگو

خاطرات آیت الله مهمترین منبع تاریخ شفاهی است

۳۳۱ ادامه از صفحه ۳

بنابراین اگر من می‌خواهم درباره یک پدیده اجتماعی صحبت کنم، می‌گویم وضعیت سیاسی-اجتماعی ایران برای ۱۰ سال آینده چگونه است و اکنون کتابی که در دست دارم، بررسی وضعیت سیاسی-اجتماعی ایران در دهه پنجم است» و به گفته دکتر صالحی‌امیری، «استفاده از کلمه دهه، وام‌گرفته از نگاه آقای آیت‌الله هاشمی است تا جایی که اگر بخواهم کتاب دیگری بنویسم، درباره تحولات ۵۰ سال آینده ایران خواهد بود» و از منظر این وزیر پیشین دولت روحانی، «چنین تأثیری و چنین نگاهی قابل اندازه‌گیری نیست، بلکه نگاهی است که توسط آیت‌الله هاشمی به دیگران تزریق شد و در ذهن و باور مدیران رسوخ کرده است و امروز بخش اعظمی از مدیران کشور بدون آنکه به شکل مستقیم تربیت‌یافته مکتب آیت‌الله هاشمی باشند، از افکار او تأثیر گرفته‌اند». اینها نکاتی است که دکتر صالحی‌امیری تأکید می‌کند «در کتاب‌ها وجود ندارد؛ حتی در همین کتاب خاطرات سال ۸۰ هم به آن اشاره نمی‌شود. ولی اگر شما به هر مدیر موفق بعد از انقلاب مراجعه کنید، حتما دو مورد از خاطرات خود را در دولت آقای هاشمی به شما خواهد گفت». با توجه به آنچه گفته شد، این تحلیلگر سیاسی اعتقاد دارد که آیت‌الله هاشمی با مردم بازی نمی‌کرد، چون از منظرش «دو نگاه از جانب مسئولان به مردم وجود دارد که یک نگاه قیم‌مآبانه است و یک نگاه هم باورمندانه و مرحوم هاشمی چون به مردم باور داشت، تمام تلاشش این بود که موانع را از سر مردم بردارد اما هم‌زمان معتقد بودند که رسالت ساخت این مسیر با نخبگان است و به همین واسطه آیت‌الله هاشمی در خلوت خود گاهی گریه می‌کردند، اما در جمع شخصیت مقاومی از خود نشان می‌دادند». در ادامه دکتر صالحی‌امیری ظرفیت بالای آیت‌الله هاشمی برای آگاهی از اسرار نظام و عدم سوءاستفاده ایشان را از این اطلاعات پیش می‌شنود و بیروا آن، دو خارطه خود را از آن مرحوم نقل می‌کنند که نخستین موردش اظهارنظرهای محسن رضایی درباره نقش آیت‌الله هاشمی برای پایان دادن به جنگ بود که آن مرحوم گفته بودند اگر من بخواهم دست به افشاکاری درباره آن مسئله بزنم، چیزی برای کسی باقی نمی‌ماند و در مورد دوم به مواضع آقای یزدی مجلس خیرگان اشاره دارد که باز هم (آیت‌الله هاشمی) گفتند اگر بخواهم مواضع تند یزدی در برابر رهبری را بازگو کنم، ایشان دیگر نمی‌توانند در ایران زندگی کنند. بنابراین آن‌گونه که این تحلیلگر مسائل سیاسی می‌گوید «چنین ظرفیتی تنها در افرادی وجود دارد که یک خصلته راهبردی را داشته باشند نه مدیر». در سایه نکات مطرح‌شده دکتر صالحی‌امیری تکرار می‌کند که «گفتمان راهبردی آیت‌الله هاشمی دارای ۲۰ ویژگی است که هرکدام از آن ویژگی‌ها به تنهایی می‌توانند یک کتاب و درس برای نسل امروز باشد». با این جمله‌بندی، او به آسیب‌شناسی وضعیت جاری کشور و کارنامه دولت سیزدهم هم ورود می‌کند و با ذکر این سؤال که چرا این دولت اکنون دچار مسئله ناکارآمدی و ضعف است؟ پاسخ می‌دهد که چون این دولت به تجربه زیسته دولت‌های قبلی لگد زده، دچار مشکلات فعلی است. به گفته وزیر اسبق فرهنگ و ارشاد اسلامی، «اگر دولت رئیسی تجربه زیسته چهار دهه قبلی را در دستور کار قرار می‌داد، دچار این مشکلات نمی‌شد» و بیرو این آسیب‌شناسی، او «دو دولت احمدی‌نژاد و دولت رئیسی را دولت‌هایی می‌داند که دچار فروکاست جدی و ناکارآمدی شدند؛ چون این دولت‌ها تجربه زیسته دولت‌های قبل را نادیده گرفته‌ند.

وحیده کریمی؛ طرح محدودسازی یا شاید بشود گفت مسدودسازی اینترنت که توسط رادیکال‌های مجلس یازدهم پیگیری شد، در نهایت به در بسته خورد و با سلب اختیار نمایندگان از خود، حق قانون‌گذاری در این زمینه به شورای عالی فضای مجازی سپرده شد که با مصوبه این ششورا شاهد فیلترینگ و کاهش کیفیت و سرعت اینترنت هستیم. در این شرایط که هم‌چنان فیلترینگ بر فضای اینترنت حاکم است، خبرهایی از برنامه سخن مجلس منتشر شده که حاکی است بار دیگر طرح صیانت در دستور کار نمایندگان قرار گرفته و گمانه‌زنی‌های مختلفی از هدف مجلس در حال مطرح‌شدن است؛ از جمله معامله بر سر صندلی ریاست مجلس دوازدهم با رادیکال‌ها.

مسدودسازی اینترنت که نتیجه‌ای جز محدود‌کردن کار در فضای مجازی و کنترل همه عملکرد کاربران و حتی طبقه‌بندی اینترنت بین شهروندان نداشت، به بهانه حوادث شهریور ۱۴۰۱ اجرایی شده است و تقریبا هر آنچه رادیکال‌های مجلس به دنبال آن بودند هم در آن مقطع اجرایی و تا امروز ادامه‌دار شده است. حال اینکه چرا دوباره برخی از رادیکال‌های مجلس یازدهم به دنبال قانون‌نویسی برای فیلترینگ هستند، رنگ‌بویی سیاسی و منافع جناحی به خود گرفته است؛ به‌ویژه اینکه مجلس یازدهم کار برزمین‌مانده بسیار دارد. در گزارشی که خیر‌آنلاین چندی پیش منتشر کرده بود، با اشاره به احتمال بررسی مجدد طرح صیانت، به این گمانه‌زنی پرداخته بود که «ظاهرا طعنه‌ها و کنایه‌های مجازی و زمزمه‌های درگوشی در آخرین روزهای عمر مجلس یازدهم رنگ واقعیت به خود گرفته و این بار رئیس کنونی مجلس به‌منظور کسب رضایت و نظر مثبت جبهه پایداری و یاران این گروه سیاسی در مجلس، پذیرفته است تا طرح صیانت به دستور کار بازگردد و شاید این اقدام سررشته اتصال و ائتلاف شکل‌گرفته در انتخابات مجلس دوازدهم را مستحکم‌تر کند».

طرح صیانت از ابتدایی که مطرح شد، یوی بده‌بستان می‌داد. در آغاز، یک طرح شش‌ماه‌ای عجیب با انتشار تصویر سیلی‌زدن یک نماینده مجلس به صورت سرباز پلیس راهور به نگارش درآمد که هدف اولیه‌اش ممنوع‌کردن تصویربرداری و انتشار تصاویری از هر رفتار ناهنجاری بود که ممکن بود به ضرر اشخاصی مانند نمایندگان مجلس ختم شود. اوایل بهمن ۱۳۹۹ تصویر سیلی‌زدن عنایتانی منتشر شد و اسفندماه از این طرح دست‌نویس رونمایی شد. با بالاگرفتن انتقادات به آن طرح ناپخته، متن اولیه جای خود را به متنی با لحنی متفاوت داد، اما همان اهداف اصلی در محدودسازی اینترنت و ایجاد مانع برای فعالیت کاربران پیگیری شده بود. با تغییر هر متن نام این طرح هم تغییر می‌کرد و با عناوین مختلفی ازجمله «طرح صیانت از فضای مجازی»، «صیانت از حقوق کاربران فضای مجازی و ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی»، «طرح تنظیم مقررات ارتباطات رادیویی» و… همان مسیر اولیه را طی کرد.

با روشن‌شدن ابعاد مختلف تبعات این طرح و اثراتش بر فضای عملکرد کاربران فضای مجازی، به‌خصوص افرادی که کسب‌وکارشان به این فضا گره خورده بود، موج انتقادات گسترده شد و اقسار مختلفی به انتقاد از این طرح روی آوردند تا جایی که نمایندگان ترجیح دادند طرح را ذیل اصل ۸۵ قرار دهند و در کمیسیون ویژه رسیدگی به آن آغاز شد. متن بعدی که از این کمیسیون خارج شد هم همانی بود که از ابتدا رادیکال‌ها به دنبال آن بودند؛ بسا این تفاوت که تعداد مواد اضافه شده و از واژگانی جدید رونمایی شده بود. کمیسیون صیانت با ترکیبی از اکثریت اعضای رادیکال توانسته بود هر آنچه را

می‌خواست در طرح بگنجاند، اما موج انتقادات فضا را به سمتی برد که بار دیگر طرح به سخن بازگردد و کمیسیون منحل شود و در نهایت متن سر از شورای عالی فضای مجازی دربیآورد. همان‌جایی که نمایندگان در عین ناپاوری با سلب اختیار از خود، حق قانون‌گذاری را به شورای عالی فضای مجازی دادند که البته از برخی رادیکال‌های مجلس هم عضو آن هستند. هرچه انتقادات بیشتر می‌شد، عزم این نمایندگان مجلس برای محدودسازی راسخ‌تر می‌شد؛ تا جایی که توانستند در شورای عالی فضای مجازی و البته با امضای رئیس‌جمهور، همانی را تصویب و اجرایی کنند که ماه‌ها به دنبالش بودند اما بی‌سروصد. بهانه هم اعتراضات به مرگ مهسا امینی و شرایط ویژه بود که تداوم داشته، بنابراین انتظار برای قانونی‌کردن فیلترینگ آن‌هم در بهارستان دور از ذهن بود که گویا قرار است بار دیگر طرح به سخن بیاید؛ آن‌هم در شرایطی که طرح و لایحه مهم در صف مانده کم نیست، مانند لایحه منع خشونت علیه زنان که خبری از بررسی نهایی آن نیست اما صیانت قرار است به سخن بیاید.

در همین رابطه یکی از مهم‌ترین منتقدان طرح صیانت و رئیس فراکسیون مستقلین مجلس شورای اسلامی دیروز تأکید کرد: طرح صیانت از کاربران فضای مجازی هیچ‌یک از مراحل قانونی را برای رسیدگی در سخن مجلس طی نکرده است و اصولا باید این موضوع را منتفی بدانیم. غلامرضا نوری‌قرلجه در ادامه توضیح داد: طرح صیانت از کاربران فضای مجازی در دستور کار امروز سخن نبود، اما گویا در دستور کار هفتگی قرار گرفته است. به اعتقاد من طرح صیانت نمی‌تواند قانونا در دستور کار قرار بگیرد. او افزود بنده در همان زمان مخالفت صریح خود را درباره این طرح بیان کردم و به‌دنبال آن معاونت قوانین مجلس خلاف آیین‌نامه بودن روند بررسی این طرح را تأیید کرد. نوری‌قرلجه اظهار کرد: دو ابهام وجود دارد؛ اول اینکه آیا کمیسیون مربوطه بعد از گذشت دو سال کماکان رسمیت دارد و دومین ابهام این است که کمیسیون ویژه باید مطابق آیین‌نامه داخلی خود اداره شود که یکی از مفاد آن این بود که هرگونه جلسه کمیسیون مشترک طرح صیانت باید به‌صورت آنلاین پخش بشود. او افزود: از دو سال پیش تا الان هیچ جلسه رسمی‌ای از تارنمای مجلس پخش نشده است؛ بنابراین کمیسیون مشترک طرح صیانت هیچ جلسه رسمی مطابق آیین‌نامه خود نداشته است که بخواهد درباره این طرح تصمیم گرفته باشد. رئیس فراکسیون مستقلین مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: بنابراین طرح صیانت

طرح محدودسازی اینترنت باحمایت رادیکال‌ها بار دیگر به سخن رسید

بازگشت صیانت، وجه‌المعامله برای صندلی ریاست؟!

هیچ‌یک از مراحل قانونی را برای رسیدگی در سخن مجلس طی نکرده است و اصولا باید این موضوع را منتفی بدانیم.

او چندی پیش هم که زمزمه بررسی مجدد طرح شنیده و احساس می‌شد در حد شایعه باقی بماند، گفته بود: «به خاطر دارم صداوسیما از بنده به‌عنوان مخالف طرح صیانت دعوت کرد اما هیچ موافقی حاضر نبود بیایسد صحبت کند؛ چراکه در جریان نبودند که صحبت کنند». او همچنین گفته بود: «دو سال قبل آخرین جلسه طرح صیانت گذاشته شد و به نتیجه‌ای نرسید و تمام شده است و بعد از آن جلسه رسمی نداشت؛ چون طبق آیین‌نامه آن باید پخش علنی می‌شد و همه مردم هم در جریان قرار می‌گرفتند که چه تصمیمی می‌گیرند که این اتفاق هم نیفتاده و من دلبلی نمی‌بینم که آن را مطرح کنند و آخرین تصمیم این کمیسیون برای تصویب کلیات در یک جلسه غیرقانونی و خلاف آیین‌نامه بود که آن‌هم بعد از تذکر بنده رسما منتفی شد و دیگر بعد از آن هیچ اتفاقی به‌طور رسمی برای آن نیفتاد. خیلی‌ها تلاش کردند و جلساتی را گذاشتند ولی هیچ جلسه‌ای به حد نصاب نرسیده بود. هیچ جلسه‌ای مطابق آیین‌نامه داخلی کمیسیون مشترک که پخش مستقیم از الزامات اساسی آن است، اتفاق نیفتاده؛ بنابراین کسی نمی‌تواند بگوید که در این کمیسیون تصمیمی گرفته شده که تازه آن را هم به سخن بیآورد و برای مدت زمان آن رای بگیرد».

محمد‌جواد آذری‌جهرمی، وزیر سابق ارتباطات هم در همین زمینه در کانال تلگرامی خود نوشته است: «بازگرداندن ناگهانی طرح صیانت به سخن علنی در روزهای پایانی و بی‌رمق این مجلس ضعیف، دو معنای بین سطور دارد: اول اینکه طراحان امید خود برای تصویب این طرح در مجلس بعد را با توجه به ترکیب آن از دست داده‌اند. دوم اینکه با توجه به عملکرد دولت سیزدهم، احتمال تکراره‌ای‌شدن دولت را زیاد می‌دانند، لذا می‌خواهند با تصویب قانونی فرمان توسعه اینترنت را برای همیشه از دست دولت‌ها خارج کنند. هر دو احتمال یک معنا دارد؛ اعتمادبه‌نفس‌شان فروریخته است». در همین راستا، جلال رشیدی‌کوچی، نماینده مرودشت، در مجلس نیز درباره بازگشت طرح صیانت و محدودسازی اینترنت به سخن مجلس گفت: وقتی می‌گویم به دنبال صیانت هستند، تکذیب می‌کنند اما باز طرح را به سخن می‌آوردند. او در گفت‌وگو با روزیلاس ادامه داد: طرح «صیانت» احتمالا در دستور کار روز سه‌شنبه قرار دارد. تا وقتی ما باشیم، تلاش می‌کنیم در این مجلس طرح تصویب نشود. مردم در فشار هستند و با این طرح‌ها فشار مضاعف خواهد شد. قطعا افرادی این لج‌بازی با مردم را در مجلس بعدی پیگیری خواهند کرد، امیدوارم در مجلس بعد نمایندگانی باشند که جلوی آنها را بگیرند.

در یاداشتی هم که کامبیز نوروزی، حقوق‌دان، منتشر کرده، در نقد این تصمیم مجلس نوشته است: «گویا بعد از ۲۶ سال، مجلس دوره یازدهم می‌خواهد با طرح صیانت از فضای مجازی درست با جای پای اسلاف خود در مجلس پنجم بگذارد». به اعتقاد این حقوق‌دان «اگر طرح اصلاح قانون مطبوعات توانست به اهداف تحدیدکننده خود برسد، طرح صیانت نیز خواهد توانست».

به‌هرحال گمانه‌زنی‌ها درباره هدف تدرورها برای احیای طرح صیانت در روزهای پایانی مجلس همچنان ادامه دارد و بسیاری معتقدند بیش از آنکه به یک روند عادی قانون‌گذاری شبیه باشد، به وجهه‌المعامله‌ای برای ریاست می‌ماند که هیئت‌رئیسه و قالیباف تصمیم گرفته‌اند از آن بهره کافی را ببرند.

ریموند ویل

RAYMOND WEIL
GENEVE

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran